

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Departament d'Economia Aplicada

FACULTAT DE CIÈNCIES SOCIALS

DIPLOMATURA EN RELACIONS LABORALS

ECONOMIA LABORAL

PROGRAMA CURS 2008-2009

(TOTS ELS GRUPS: A, F)

Professors:

Josep Banyuls

Ernest Cano

OBJECTIUS DE L'ASSIGNATURA

Es tracta d'oferir una visió introductòria dels continguts de l'Economia Laboral. Amb el seu seguiment l'estudiant podrà conèixer les argumentacions econòmiques més importants que s'utilitzen per a comprendre els fenòmens laborals i per a fonamentar les principals propostes d'actuació política que fan front als problemes del mercat de treball. S'acompanyarà l'anàlisi teòrica amb reflexions aplicades als problemes laborals.

Es pretén que l'estudiant tinga una visió plural i crítica de la diversitat de plantejaments analítics existents en l'Economia Laboral, a més que desenvolupe la capacitat d'analitzar informació sobre el mercat de treball i d'elaborar informes sobre la realitat laboral.

DINÀMICA DEL CURS

Es recomana una metodologia activa d'estudi, basada en la lectura de les referències bibliogràfiques suggerides per a cada tema, en l'assistència i participació en classe i en l'aprofitament de les hores de tutoria. Existeix una bibliografia bàsica que serveix per a la preparació general del temari per l'estudiant i una bibliografia complementària sobre aspectes específics. Se proporcionaran guions per a facilitar el seguiment de cada tema. Els materials es podran consultar a la web de l'assignatura:

www.uv.es/ecolab/elab

Els continguts de l'assignatura s'abordaran en sessions teòriques i pràctiques que seran complementàries. Les sessions pràctiques consistiran en el treball en classe d'una sèrie de materials proporcionats prèviament, en la cerca d'informació sobre el mercat de treball i en la realització de treballs a lo largo del curso.

OBJETIVOS DE LA ASIGNATURA

Se trata de ofrecer una visión introductoria de los contenidos de la Economía Laboral. Con su seguimiento el estudiante podrá conocer las argumentaciones económicas más importantes que se utilizan para comprender los fenómenos laborales y para fundamentar las principales propuestas de actuación política que hacen frente a los problemas del mercado de trabajo. Se acompañará el análisis teórico con reflexiones aplicadas a los problemas laborales.

Se pretende que el estudiante tenga una visión plural y crítica de la diversidad de planteamientos analíticos existentes en la Economía Laboral, además de que desarrolle la capacidad de analizar información sobre el mercado de trabajo y de elaborar informes sobre la realidad laboral.

DINÁMICA DEL CURSO

Se recomienda una metodología activa de estudio, basada en la lectura de las referencias bibliográficas que sugeridas para cada tema, en la asistencia y participación en clase y en el aprovechamiento de las horas de tutoría. Existe una bibliografía básica que sirve para la preparación general del temario por el estudiante y una bibliografía complementaria sobre aspectos específicos. Se proporcionarán guiones para facilitar el seguimiento de cada tema. Los materiales se podrán consultar en la web de la asignatura:

www.uv.es/ecolab/elab

Los contenidos de la asignatura se abordarán en sesiones teóricas y prácticas que serán complementarias. Las sesiones prácticas consistirán en el trabajo en clase de una serie de materiales proporcionados previamente, en la búsqueda de información sobre el mercado de trabajo y en la realización de trabajos a lo largo del curso.

AVALUACIÓ DE L'ASSIGNATURA

L'avaluació dels continguts teòrics i pràctics és global, és a dir, la nota final de l'assignatura es refereix a ambdós continguts de forma conjunta. L'assignatura es pot aprovar per avaluació contínua o amb un examen final. L'avaluació contínua es referirà a les tasques que es demanen als estudiants per al desenvolupament de les sessions pràctiques, així com a diverses proves al voltant dels continguts de les sessions teòriques. Els estudiants que no superen aquesta avaluació contínua hauran de realitzar un examen final amb qüestions referides tant a les sessions teòriques com a les sessions pràctiques.

EVALUACIÓN DE LA ASIGNATURA

La evaluación de los contenidos teóricos y prácticos es global, es decir, la nota final de la asignatura se refiere a ambos contenidos de forma conjunta. La asignatura puede aprobarse por evaluación continua o con un examen final. La evaluación continua se referirá a las tareas que se pidan a los estudiantes para el desarrollo de las sesiones prácticas, así como a diversas pruebas acerca de los contenidos de las sesiones teóricas. Los estudiantes que no superen esta evaluación continua deberán realizar un examen final con cuestiones referidas tanto a las sesiones teóricas como a las sesiones prácticas.

CONTINGUTS DEL CURS

TEMA 1. TREBALL, OCUPACIÓ I ATUR: CONCEPTES I FONTS ESTADÍSTIQUES

1. El treball i les seues formes
2. Activitat, ocupació i atur
3. Fonts estadístiques i indicadors laborals

CONTENIDOS DEL CURSO

TEMA 1. TRABAJO, EMPLEO Y PARO: CONCEPTOS Y FUENTES ESTADÍSTICAS

1. El trabajo y sus formas
2. Actividad, empleo y paro
3. Fuentes estadísticas e indicadores laborales

Bibliografía bàsica:

Gallego, J.R., Nácher, J., coords. (2001), *Elementos Básicos de Economía. Un análisis institucional*, València, Tirant lo Blanch. Capítulo 10: "El análisis de la realidad laboral desde la economía".
Recio, A. (1997), *Trabajo, personas, mercados. Manual de Economía Laboral*, Barcelona, Editorial Icaria. Capítulo 3.

Bibliografía complementària:

Banyuls, J., Cano, E., Pitxer, J.V., Sánchez, A. (2005), *Economía laboral i polítiques d'ocupació*, València, Universitat de València. Capítulo 1.
Carrasco, C., Mayordomo, M. (2000), "Los modelos y estadísticas de empleo como construcción social: la encuesta de población activa y el sesgo de género", *Política y Sociedad*, n. 34.
Fina, L.I. (2001), *El reto del empleo*, Madrid, McGraw Hill. Capítulo 2.
Ruesga, S.M., Lasierra, J.M., Murayama, C. (2002), *Economía del trabajo y política laboral*, Madrid, Pirámide. Capítulo 1.

TEMA 2. LES PRINCIPALS PERSPECTIVES DE
L'ANÀLISI ECONÒMICA LABORAL

1. La teoria microeconòmica neoclàssica (enfocament convencional)
2. La teoria macroeconòmica keynesiana
3. La perspectiva marxista
4. L'enfocament institucionalista

Bibliografia bàsica:

Gallego, J.R., Nàcher, J., coords. (2001), *Elementos Básicos de Economía. Un análisis institucional*, València, Tirant lo Blanch. Capítol 10: "El análisis de la realidad laboral desde la economía".
Recio, A. (1997), *Trabajo, personas, mercados. Manual de Economía Laboral*, Barcelona, Editorial Icaria. Capítols 4 y 10.

Bibliografia complementària:

Banyuls, J., Cano, E., Pitxer, J.V., Sánchez, A. (2005), *Economía laboral i polítiques d'ocupació*, València, Universitat de València. Capítols 2 y 3.
Prieto, C. (1989), "¿Mercado de trabajo?", *Revista Española de Investigaciones Sociológicas*, n. 47.
Recio, A. (1999), "La segmentación del mercado laboral en España", en Miguélez, F., Prieto, C., dirs., *Las relaciones de empleo en España*, Madrid, Siglo XXI.
Ruesga, S.M., Lasierra, J.M., Murayama, C. (2002), *Economía del trabajo y política laboral*, Madrid, Pirámide. Capítols 1 y 2.

TEMA 2. LAS PRINCIPALES PERSPECTIVAS DEL ANÁLISIS
ECONÓMICO LABORAL

1. La teoría microeconómica neoclásica (enfoque convencional)
2. La teoría macroeconómica keynesiana
3. La perspectiva marxista
4. El enfoque institucionalista

TEMA 3. LA DEMANDA DE TREBALL

1. La perspectiva microeconòmica neoclàssica: salari i productivitat
2. La perspectiva macroeconòmica keynesiana: demanda agregada i ocupació
3. Determinants estructurals de la demanda de treball

Bibliografia bàsica:

Gallego, J.R., Nàcher, J., coords. (2001), *Elementos Básicos de Economía. Un análisis institucional*, València, Tirant lo Blanch. Capítol 10: "El análisis de la realidad laboral desde la economía".
Recio, A. (1997), *Trabajo, personas, mercados. Manual de Economía Laboral*, Barcelona, Editorial Icaria. Capítol 7.

Bibliografia complementària:

Banyuls, J., Cano, E., Pitxer, J.V., Sánchez, A. (2005), *Economía laboral i polítiques d'ocupació*, València, Universitat de València. Capítols 2 y 4.
McConnell, C.R., Brue, S.L. (1997), *Economía Laboral*, Madrid, McGraw Hill. Capítol 5.
Ruesga, S.M., Lasierra, J.M., Murayama, C. (2002), *Economía del trabajo y política laboral*, Madrid, Pirámide. Capítol 2.

TEMA 3. LA DEMANDA DE TRABAJO

1. La perspectiva microeconómica neoclásica: salario y productividad
2. La perspectiva macroeconómica keynesiana: demanda agregada y empleo
3. Determinantes estructurales de la demanda de trabajo

TEMA 4. L'OFERTA DE TREBALL

1. L'enfocament neoclàssic: l'elecció racional entre renda i oci
2. La teoria del capital humà
3. Determinants estructurals de l'oferta de treball

TEMA 4. LA OFERTA DE TRABAJO

1. El enfoque neoclásico: la elección racional entre renta y ocio
2. La teoría del capital humano
3. Determinantes estructurales de la oferta de trabajo

Bibliografía básica:

- Gallego, J.R., Nácher, J., coords. (2001), *Elementos Básicos de Economía. Un análisis institucional*, València, Tirant lo Blanch. Capítulo 10: "El análisis de la realidad laboral desde la economía".
- Recio, A. (1997), *Trabajo, personas, mercados. Manual de Economía Laboral*, Barcelona, Editorial Icaria. Capítulos 5 y 6.

Bibliografía complementària:

- Banyuls, J., Cano, E., Pitxer, J.V., Sánchez, A. (2005), *Economía laboral i polítiques d'ocupació*, València, Universitat de València. Capítulos 2 y 4.
- Carrasco, C., Mayordomo, M. (1999), "Tiempos, trabajos y organización social: reflexiones en torno al mercado laboral femenino", en Carrasco, C., ed., *Mujeres y Economía*, Barcelona, Icaria.
- McConnell, C.R., Brue, S.L. (1997), *Economía Laboral*, Madrid, McGraw Hill. Capítulos 2 y 4
- Ruesga, S.M., Lasierra, J.M., Murayama, C. (2002), *Economía del trabajo y política laboral*, Madrid, Pirámide. Capítulo 4.

TEMA 5. ATUR I POLÍTIQUES D'OCUPACIÓ

1. L'anàlisi neoclàssica: atur voluntari i rigideses institucionals
2. L'anàlisi keynesiana: atur per insuficiència de demanda
3. L'atur estructural
4. Flexibilització i desregulació laboral
5. Les polítiques actives d'ocupació
6. Política macroeconòmica i ocupació

TEMA 5. PARO Y POLÍTICAS DE EMPLEO

1. El análisis neoclásico: paro voluntario y rigideces institucionales
2. El análisis keynesiano: paro por insuficiencia de demanda
3. El paro estructural
4. Flexibilización y desregulación laboral
5. Las políticas activas de empleo
6. Política macroeconómica y empleo

Bibliografía básica:

- Gallego, J.R., Nácher, J., coords. (2001), *Elementos Básicos de Economía. Un análisis institucional*, València, Tirant lo Blanch. Capítulo 11 ("El paro y las políticas de empleo").
- Recio, A. (1997), *Trabajo, personas, mercados. Manual de Economía Laboral*, Barcelona, Editorial Icaria. Capítulo 8.

Bibliografía complementària:

- Banyuls, J., Cano, E., Pitxer, J.V., Sánchez, A. (2005), *Economía laboral i polítiques d'ocupació*, València, Universitat de València. Capítulos 2, 4, 5 y 6.
- Banyuls, J., Picher, J.V. (1999), "Empleo, paro y política económica", in Jordán, J.M., García, A., Antuñano, I., coords., *Política Económica y actividad empresarial*, València, Tirant lo Blanch.
- Cachón, L., Palacio, J.I. (1999), "Política de empleo en España desde el ingreso en la UE", in Miguélez, F., Prieto, C., coords., *Las relaciones de empleo en España*, Madrid, Siglo XXI.
- Fina, L.I. (2001), *El reto del empleo*, Madrid, McGraw Hill. Capítulo 11.
- Recio, A. (1994), "Paro y mercado laboral: formas de mirar y preguntas por contestar", *Cuadernos de Economía*, n.62/63.

TEMA 6. ELS MERCATS LOCALS DE TREBALL

1. Treball i territori
2. La delimitació dels mercats locals de treball
3. Continguts de l'anàlisi d'un mercat local de treball
4. Orientacions metodològiques

Bibliografia bàsica:

Banyuls, J., Cano, E., Pitxer, J.V., Sánchez, A. (2005), *Economia laboral i polítiques d'ocupació*, València, Universitat de València. Capítulo 7.

Bibliografia complementària:

Del Castillo, J., Barroeta, B., Bayon, M., Cordero, E. (1994): *Manual de Desarrollo Local*, Gobierno Vasco, Vitoria-Gasteiz. Parte II, Capítulo 4.1, pp. 155-170.

Furió, E. (1996): *Evolución y cambio en la economía regional*, Ariel Economía, Barcelona. Capítulo 8, pp. 125-134.

TEMA 6. LOS MERCADOS LOCALES DE TRABAJO

1. Trabajo y territorio
2. La delimitación de los mercados locales de trabajo
3. Contenidos del análisis de un mercado local de trabajo
4. Orientaciones metodológicas

ACTIVITATS PRÀCTIQUES (A CONCRETAR EN CLASSE)

- * Aplicar el qüestionari de l'Enquesta de Població Activa (INE)
- * Càlcul i comentari d'indicadors laborals amb dades de l'EPA
- * Captar amb les estadístiques d'EUROSTAT les diferències estructurals entre els mercats de treball dels països de la Unió Europea quant a activitat, ocupació, atur, formació...
- * Anàlisi de l'estratègia europea d'ocupació (objectius i instrumentació)
- * Caracterització de mercats locals de treball valencians a partir de les dades del Cens de Població de 2001 (INE)

ACTIVIDADES PRÁCTICAS (A CONCRETAR EN CLASE)

- * Aplicar el cuestionario de la Encuesta de Población Activa (INE)
- * Cálculo y comentario de indicadores laborales con datos de la EPA
- * Captar con las estadísticas de EUROSTAT las diferencias estructurales entre los mercados de trabajo de la Unión Europea por lo que respecta a actividad, empleo, paro, formación...
- * Análisis de la estrategia europea de empleo (objetivos e instrumentación)
- * Caracterización de mercados locales de trabajo valencianos a partir de los datos del Censo de Población de 2001 (INE)